№ 19. Wtorek 25. Stycznia 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące. — Termin obiegu dwóch krajcarówek. — Zakład nowy dla obłąkanych. — Zestawienia statystyczne.

Wiedeń, 22. stycznia. Arcyksiążęta Wilhelm i Rainer oraz Arcyksiężna Marya wybrali sie z Tryestu w podróż do Dalmacyi i wczoraj po południu o 4. godzinie odpłynęli parostatkiem „Elisabeth“.

— Jego c. k. apostol. Mość raczył zezwolić najłaskawiej najwyższą uchwałą z dnia 25. grudnia z. r., ażeby oficerowie na próbie w służbie przy finansowej straży albo innych cywilnych urzędach państwa, nosili ubior cywilny w czasie tej służby.

— Dziennikowi *Nord. K.* donoszą, że J. M. rosyjska Cesarzowa matka przychodzi zupełnie do zdrowia i że małe przejazdki dla rozrywki bardzo jej służą. Utrzymują, że J. M. Cesarzowa matka z wiosną wyjedzie z J. M. Cesarzem w podróż za granicę, a najpierwej do Berlina.

— *Gazeta wiédeńska* umieszcza następujące rozporządzenie ministeryum finansów z dnia 10. stycznia 1859 roku ważne w całym obrębie państwa, względem ściągnięcia zdawkowych dwóchkrajcarówek monety konwencyjnej i monety na dziesięć centesimów.

Odnośnie do §§. 11. i 12. cesarskiego patentu z dnia 27go kwietnia 1858 roku (Dzien. ust. państ., zesz. XVI, nr. 63) rozporządza ministeryum finansów, ażeby dwukrajcarówki równie jak dla Lombardo-weneckiego królestwa bite pieniądze na dziesięć centesimów, konwencyjnej monety, w teraźniejszej wartości trzech centów, ściągnięte zostały do końca lipca 1859 roku i począwszy od dnia 1 sierpnia 1859 roku wyszły z obiegu.

Wszystkie kasy i urzęda przyjmować mają te pieniądze przy wpłatach i wymianach do końca lipca 1859 roku.

Po upływie miesiąca lipca 1859 roku przyjmowane będą powyżrzeczone miedziane monety tylko za materyał miedziany według wagi po cenach osobno na to ustanowionych w następujących urzędach i kasach:

1. Przy głównym menniczym urzędzie w Wiédniu.
2. Przy meniczych urzędach w Medyolanie, Wenecyi i Karlsburgu.
3. W zjednoczonej kasie produkcyi soli i dochodów górniczych, oraz w faktoryi przedaży Hall.
4 W kasie fakteryi i dochodów lasowych w Neusohl i
5. w kasie dyrekcyi górniczej, leśnej i dóbr w Nagybanya.

— Zajęto się teraz gorliwie rozpoznaniem i załatwieniem jednej z najważniejszych kwestyi tegoczesnych, a mianowicie reformą austryackich zakładów dobroczynnych. Większą też część gmachów przeznaczonych na zakłady należałoby rozszerzyć i przebudować, a niektóre z nich wznieść całkiem na nowo.

Jego c k. apost. Mość raczył w pieczołowitości swej i w zamiarze podania potrzebnej pomocy chorym na obłąkanie umysłu w Austryi poniżej Anizy przyzwolić najłaskawiej na urządzenie drugiego zakładu dla obłąkanych, a to w miejscu Ybbs dla 500 chorych z nakładem 315.000 zł., i która to suma pokryta być ma w dwóch trzecich częściach ze skarbu publicznego. Plan tej budowy otrzymał już najwyższe potwierdzenie; zakupiono też grunta potrzebne na założenie parku wielkiego, a budowa rozpocznie się na wiosnę.

— *Litograf. korespondencya austr.* pisze: O wypadku konskrypcyi przedsięwziętej roku 1857, możemy teraz podać niektóre szczegóły, wyjęte z uskutecznionego w tej mierze zestawienia urzędowego. Zastrzedz jednak winniśmy, że nie wszystkie daty są może dokładne, gdyż niektóre oddziały tej ważnej pracy potrzebują jeszcze sprawdzenia i uzupełnienia. Z tem wszystkiem mają wykazy te wielką wartość, zwłaszcza że w zestawieniu podano cyfry okrągłe, a wszelkie możliwe uchybienia w obliczeniu nie mogą wielkiej stanowić różnicy i dlatego też przydać się mogą do zestawień porównaczych, które w ogóle świadczą o pomyślnym postępie całego państwa austryackiego tak pod względem zaludnienia, jak i kultury i statystyki krajowej.

Ogólna liczba cywilnych mieszkańców Austryi wynosi według spisu teraźniejszego 37,339.012; według spisu z roku 1850-1 wynosiła tylko 35,750.620 głów. Powiększyła się więc w ciągu tych kilku lat ostatnich o 1.588.392 głów a doliczywszy do tego jeszcze i c. k. wojsko zostające w służbie czynnej i c. k. żandarmeryę, tedy cała suma ludności dojdzie do 38 milionów, przy czem liczbę zamieszkałych w Austryi cudzoziemców podano na 133.876, a krajowców austryackich przebywających za granicą na 114.888, nie licząc w to jeszcze 6000 takich w obczyźnie bawiących osób, które do żadnej gminy krajowej nie należa.

Ludność ta dzieli się na 8.184.843 lokatorów osiadłych w 877 miastach, 970 przedmieściach, 2436 miasteczkach, 71.420 wsiach i 5,720.640 domach mieszkalnych. Według przedostatniego spisu podano o 10 miast więcej, lecz różnica ta jest tylko pozorna i wynikła ze sprostowania późniejszego, gdyż do spisu owczesnego wciągnięto kilka miasteczek węgierskich pod rubryką miast większych.

Co do obliczenia budynków mieszkalnych, tedy uważać je można za całkiem dokładne, zwłaszcza że w tej mierze mogły stosunkowo zajść tylko nieznaczne pomyłki. Od czasu też przedostatniego spisu przybyło jeszcze 424.460 domów mieszkalnych i innych budynków, a przyrost ich odpowiedni przyrostowi ludności dowodzi oraz i o prawdziwym postępie i kultury krajowej.

Dalszy przegląd porównawczy tak co do szczególnych krajów koronnych jak i co do znaczniejszych miast w całem państwie austryackiem podamy w późniejszem zestawieniu.

Hiszpania.

(Nowa ustawa prasy. — Stan kasy depozytow. j.)

Madryt, 18. stycznia. Jak donosi *Corresp. Autogr.* zmniejsza znacznie kaucyę nowa ustawa prasy. Przekroczenia prasy dzielić się będą na zwyczajne i polityczne; te ostatnie sądzić będą przysięgli opłacający podatki. Stan powszechnej kasy depozytowej jest bardzo pomyślny. Dnia 8. stycznia było w kasie 27,698.236 realów w gotówce a 961,235.198 realów w papierach.

Anglia.

(Proces w Belfast. — Karabin nowego wynalazku. — Paroplyw nowego wynalazku.)

Londyn, 19. stycznia. Podług depeszy telegraficznej z Belfastu odesłano tamtejszych 15 więźniów politycznych przed sąd przysięgłych, puszczając ich jednak na wolną stopę za rękojmią (200 funt. szt. za każdego.)

— Nowy karabinek wynalazku Cerry'ego uznano po wielokrotnem jego wypróbowaniu za najprzydatniejszy dla żołnierza konnego, a ministeryum wojny otrzymało teraz polecenie uzbrojenia nim kilku pułków jazdy. Broń tę można nabijać w najrątszym czwale końskim bez żadnego niebezpieczeństwa, i dano z niej 1800 wystrzałów niezawodnych, chociaż jej nie czyszczono po żadnym z tych wystrzałów. Lufa ma wprawdzie tylko 30 cali długości, mimo to można z karabinka tego strzelać celnie na 1050 jardów (kroków).

— Według doniesień dziennika *Times* zajmuje się teraz sir Baldwin Walker, nadinspektor budownictwa okrętowego w Anglii, rozpoznaniem wynalazku pewnego Amerykanina, a który to wynalazek mógłby w razie udania się przekształcić cały dotychczasowy sposób prowadzenia wojny na morzu, i zasadza się na tem, że okręt z załogą ośmiu do dziesięciu ludzi idzie pod wodą, zatapia się tak głęboko, jak mu tylko potrzeba, płynie z łatwością w każdym kierunku, i z wielka szybkością wydostaje się znów na powierzchnię morza. Wynalazca upewnia, że takim statkiem doświadczał się już na jeziorze michigańskiem; system takzwanego dzwonu nurkowego z całym nieporadnym przyborem jego nie ma nic wspólnego z tym wynalazkiem, a postępowanie w tej mierze jest całkiem proste i łatwe.

Otoż wynalazca miał już wypróbować, że takim statkiem możnaby się zbliżyć nieznacznie i uczepić wielkiego okrętu wojennego, umocować do ścian jego drut z prochem i innym palnym materyałem, a potem z pewnej odległości wysadzić go w powietrze. Byłby to więc system min podmorskich, a za nim poszłoby przekształcenie zupełne dotychczasowego sposobu wojowania na morzu. I tak mógłby statek podwodny zbliżyć się do portu wojennego i znów

wrócić niepostrzeżenie, a procz małej rurki otworzystej tylko na poł cala w przecięciu, niebyłoby najmniejszych jego śladów na powierzchni. *Moniteur de la Flotte* powtórzył z wszelką dokładnością wszystkie szczegóły przytoczone o tem w dzienniku *Times*.

Francya.

(Wiadomości bieżace. — Upiększenie miasta Paryża. — Zbrojenie się w portach Francyi i Anglii. — Deputacya Włochów. — Taryfa na zboże. — Zamieć śnieżna w Algieryi.)

Paryż, 19. stycznia. *Monitor* dzisiejszy ogłasza traktat zawarty dnia 30. paźdz. 1858 między Francya i kantonem genewskim dla wzajemnej ochrony własności literackiej i artystycznej.

— Gazeta wiédeńska pisze: Otrzymaliśmy już artykuł dziennika *Constitutionnel* odnoszacy się do sprawy serbskiej. Treść jego podano już dość dokładnie w wyciągu telegraficznym, i niepotrzebujemy jej tu przeto powtarzać. Lecz jeśli artykułowi temu przypisywano, że przyłożył się do uspokojenia umysłów i polepszenia kursu renty, to najnowsze dwa oświadczenia dzienników *Presse* i *Patrie*, które jednozgodnie ostrzegają publiczną opinię, by nie podawała się zbytecznie ufności, wszystko to znów zepsuły: Treść oświadczenia rzeczonego jest taka:

„Nie odmawiając ważności załatwienia tej sprawy (serbskiej), musimy jednak przestrzedz publiczność przed zbytecznym optymizmem. Słusznie zapewne utrzymuje *Journal des Debats*, że jest wszelka nadzieja utrzymania pokoju powszechnego w Europie. Lecz nie należy się łudzić; opinia publiczna nie trwożyla się bynajmniej wypadkiem sprawy serbskiej, i zajmowała się raczej kwestyami, które potąd nie przyszły do załatwienia i mają całkiem inne i nierównie większe znaczenie. To, co się dzieje teraz we Włoszech, zasługuje na pilną uwagę Europy, a tak opinia publiczna, jak niemniej i rządy nie mogą sprawy tej zaniedbać. Są to wypadki wprawdzie nie groźne, lecz już teraz bardzo przykre. I daleko rozumniej uznać je i ocenić należycie, niż zapoznawać lub zaprzeczać.“

— Cesarz chce, by rozpoczęto już roboty ku upiększeniu Paryża; a ponieważ niezgłosiło się jeszcze żadne stateczne towarzystwo, zamyśla miasto wykonać te roboty za pomocą utworzonej niedawno miejskiej kasy robotniczej. To dzieło upiększenia ma się rozpocząć od bulwaru księcia Eugeniusza. Roboty w Vincennes postąpiły już tak dalece, że z wiosną można spodziewać się ukończenia bulwarów, poczem można będzie dostać się z miasta wprost do lasku w Vincennes, przekształconego teraz zupełnie.

— Możemy, pisze *Memorial diplomatique* z dobrej ręki zapewnić, ze ani myśleć, by było w zamiarze rządu francuskiego stawić nowy korpus armii, albo urlopników pod chorągiew zwoływać. Chociaż prawda, że w Tulonie i po innych wojennych portach francuskich przyspieszają uzbrojenie okrętów, ale to się zdaje, w myśli ażeby wzmocnić nasze eskadry na morzach Chin i Japonii.

Większą czynność niż tu widać w Anglii. Anglicy fortyfikują się dla zasłonięcia wysp w Kanale naprzeciw Cherburga. W tej chwili obchodza tam lustracyę i sądzą, że admiralicya zamierza zebrać w jednym z angielskich portów flotę, która będzie zostawać w bezpośrednim związku z flotą na Kanale. Załoga morska na nowych stacyach wysp Guernsey, Jersey i t. d. ma być zreorganizowaną i zdolnym oficerom powierzoną.

— W tej chwili bawi tu deputacya Włochów, między którymi jest Guerrazzi; chcieliby Cesarzowi wyrazić życzenia, o których wszyscy wiedzą, lecz którym pora wcale nie sprzyja.

— Pan Rouher przedłożył radzie stanu wniosek do ustawy względem przywozu i wywozu zboża. Według tego tak zwana chwiejna skala ma się zamienić na opłatę stałą.

— Hrabia Persigny miał długą konferencyę z Cesarzem.

— Podczas niebytności księcia Napoleona będą zawieszone sesye wyższej rady Algieryi i kolonii.

— Dnia 1. stycznia z nadchodzącą nocą zaskoczyła śnieżna zamieć kontyngens 70 pułku między Wed-Zenati i Wed-El-Arria. Zmarzło około dwudziestu ludzi, którzy ustali w drodze. Reszta batalionu dotarła do folwarku El-Arria, dokąd natychmiast pośpieszono im w pomoc. Za przybyciem oddziału do Konstantyny, poszło około 60 ludzi do szpitalu; mają odmrożone ręce i nogi, jednak jest nadzieja, że żaden nie umrze. Podobne wypadki zdarzały się r. 1846 w Bu-Taleb i r. 1852 w Torcha.

Holandya.

(Stosunek z Japonią.)

Haga, 11. stycznia. Królewsko-holenderski komisarz w Japonii, mr. J. H. Donker Curtius wróci wkrótce. Swym oględnem postępowaniem przeprowadził on ten stan rzeczy, który niegdyś Król Wilhelm II. popierał a teraźniejszy monarcha podniósł nietylko w sprawie Holandyi ale oraz w sprawie handlu świata całego, w ogólnej sprawie ludzkości. Komu wiadomo, że to Holendrzy jedni co wiadomość Japonii rozszerzyli w Europie, dziwić się będzie słysząc co teraz prawią, że dopiero odtąd dowie się Europa, jakie skarby posiada Japonia w ziemiopłodach i wyrobach przemysłowych. Holendrzy o tem dzieła od wieków spisywali, a zdaje się, że Europa ani wie o tem.

Szwajcarya.

(Posiedzenia rady federacyjnej.)

Berna, 13. stycznia. Wiadomo, że odroczone posiedzenia radźców federacyjnych na zwykłej sesyi letnej roku 1858 teraz się znowu zebrały, i członkowie już od trzech dni zasiadają. Rozprawy ich nienastręczyły potąd nic jeszcze ciekawego. W radzie narodowej prosili o dymisyę obaj ci do przeliczenia głosów mianowani wiernicy, których stronnictwo ultra-radykalne podało w mocne podejrzenie nierzetelności podczas ostatniego wyboru prezydenta federacyjnego.

Po odczytaniu prośby podanej przez nich na piśmie, panowało głuche milczenie; zdawało się, jakby każdy lękał się zabrać głosu, by tem bardziej jeszcze nie rozjątrzyć sporne stronnictwa, i dopiero po upływie dłuższej chwili zaproponował deputowany Müller, by dymisyi tej nie przyjęto. Wniosek jego przyjęto znaczną większością głosów (51 przeciw 13), a odnoszących się petentów (Frei, z kantonu argowskiego, i Kreis, z turgowskiego), upraszał prezydent, by miejsce swe u stołu kancelaryjnego znów zajęli, i co też niezwłocznie nastąpiło. W liczbie 13 głosów mniejszości znajdował się oprócz innych stanowczo-radykalnych deputowanych z Berny, także i znany James Fazy z Genewy.

Włochy.

(Zciąganie wojsk Sardyńskich. — Książę Napoleon. — Czynności w izbie piemonckiej. — Odpowiedź na mowę od tronu uchwalona. — Kluby. — Gwardya narodowa. — Cesarzowa rosyjska spodziewana. — Rozporządzenie względem stanu obleżenia na przypadek w Neapolitańskiem. — Przepisy paszportowe. — Stan rzeczy w Toskanii.)

Korespondent *Gaz. Wied.* pisze z **Turynu**, 15. stycznia. Złowrogie chmury polityczne zataczają się na tutejszym horyzoncie i wszystko z niespokojnem natężeniem czeka, co się stanie. Spodziewali sie, że Turyn odpowie demonstracyą na ściągnienie wojsk z głębi monarchii austryackiej ku Lombardo-weneckim granicom, jakoż od trzech dni donoszą tutejsze dzienniki o pochodach wojska do Genuy, Alessandryi, Casale i lombardzkiej granicy. Wczoraj zrana otrzymały także załogi Liguryi, to jest w Finale, Savona, S. Remo, Mentone, Monaco i Nissa rozkaz ruszyć do Genuy, gdzie wkrótce stanie około 25.000 ludzi. Wojenne parowce „Carlo Alberto,“ „Malfatano,“ i „Authion“ odpłynęły przedwczoraj z Genuy do Nissy, aby zabrać brygadę Piemonte, która w nocy z 12. na 13. otrzymała także rozkaz do wyruszenia. Podobnież oczekują w Genuy także przybycia wszystkich wojsk, które dotychczas na wyspie Sardynii załogą stały. W Genuy samej panuje żywa, wojskowa czynność, a fortyfikacye miasta postawiono w zupełnym stanie obrony. Zgromadzenie ludu, które się wczoraj tam odbyło, żądało z wielkim hałasem wystawienia korpusu ochotników, któryby zostawał pod rozkazami Garibaldego. Jenerał ten werbuje obecnie na wyspie Sardynii dwa bataliony Berseglierów.

— Zaręczyny księcia Napoleona z księżniczka Klotyldą odbędą się jutro, dnia 16. z wielką okazałością w Turynie. Co do pobytu francuskiego jenerała Niel w Turynie, ma sie on, jak niesie pogłoska, porozumieć z jenerałem La Marmora. Jenerał Niel ma jeszcze z wojny krymskiej niejaką sławę wojskową, w której tu wielką wagę pokładają.

— Na posiedzeniu izby deputowanych z 14. b. m. przedłożył hrabia Cavour projekta względem reformy administracyi gmin i prowincyi i zmiany istnącej już ustawy o gwardyi narodowej. Projekt ostatni wzięto jeszcze tego samego dnia pod rozpoznanie. Budżet przedłożony izbom na rok 1859 wykazuje niedoboru około 50 milionów franków.

— Na posiedzeniu drugiej piemonckiej izby z dnia 15. b. m. odczytano adres odpowiedzi na mowę od tronu. Dziennik *Gazz. Piemontese* pisze, że adres wyraża głębokie czucie zaufania i wdzięczności dla panującego. Izba przyjęła adres z głośnem oklaskiem i jednogłośnie.

— Dziennik *San Giorgio* wychodzący w Genuy donosił temi dniami o uchwałach jednego z rewolucyjnych klubów, który zamierza rozgałęzać w włoskich miastach tajne towarzystwa, wzywać rząd do powszechnego uzbrojenia i t. p. Dziennik *Opinione* zaś utrzymuje, że minął już czas politycznych klubów, zgromadzeń ludu, adresów, ażeby tem można zniewolić rząd do jakiegokolwiek kroku, czego w dzisiejszych czasach potrzeba, to rozsądku i cierpliwości, a te nie są w cnocie a większej liczby ludzi. Dziennik *Opinione* przydaje, że nie wierzy w powyżrzeczone doniesienia o zaszłych już demonstracyach klubowych, i doradza, zaniechać je zresztą raz na zawsze, gdyż rząd dla zachowania swej własnej powagi nie dałby się nigdy nakłonić do czegoś podobnego.

— Nowa ustawa narodowej gwardyi obowiązująca ludność do ścisłego zachowania służby a w razie potrzeby także i w obrębie granic kraju przyjdzie temi dniami pod obrady izb i wywoła zapewne groźną opozycyę. Służba gwardyi narodowej stała się w ostatnich latach dla ludności tak uciążliwą i nieznośną, że pomimo licznych dyscyplinarnych kar prawie nie istniała, a z niektórych miejsc nadchodziły nawet petycye za zupełnem jej zniesieniem.

— Do Nissy zjechać ma Cesarzowa rosyjska (matka) w miesiącu lutym. W mieście tem znajduje się obecnie do 200 familii rosyjskich, niektóre z nich zakupiły grunta i myślą stawiać pałace.

Neapol, 15. stycznia. Do Marsylii zawinął okręt pocztowy z rozporządzeniem Króla neapolitańskiego z 13. b. m. względem stanu obleżenia. Telegraficzna depesza dziennika *Independance Belge* podaje następującą treść tego rozporzadzenia: Stan obleżenia rozciągnięto na całe królestwo. Wszędzie gdziekolwiek tylko pojawiłyby się zawichrzenia polityczne, zwołane być mają natychmiast sądy wojenne. Rozstrzygać mają o tem, jakie wynagrodzenie przydadnie dla państwa i mieszkańców prywatnych, a nagrody dla tych, którzy przyczynią się do przytłumienia tych niepokojów.

Gazeta tryestyńska donosi: Rząd neapolitański polecił konzulom swoim, by paszportów wydanych zagranicznym podróżnym do królestw obojga Sycylii wprzód nie widymowali, aż pokąd niebędzie na nich wiza także i poselstwa neapolitańskiego.

Florencya, 23. stycznia. Obiegające od niejakiego czasu wojenne pogłoski wywołały i tu niejakie wzburzenie, które jednak na teraz nie ma żadnej politycznej barwy. Wojna, któraby na nowo poddała w niepewność status quo stosunków toskańskich, nie mogłaby u nas być popularną. Wzburzenie objawia się u nas szczególniej w stanie handlowym: obawa sprawiła, że na tutejszym placu nastąpiły już liczne sprzedaże efektów po bardzo zniżonych cenach, a przedwczoraj przed zamknięciem giełdy brakło zupełnie na kupcach, gdy ogłoszono osnowę Sardyńskiej mowy od tronu. Nie zbywa wprawdzie na tak zwanej partyi liberalnej; lecz tylko wynurza się w pojedyńczych demonstracyach indywidualnych. Okoliczność, że ostatniemi dniami w hotelu legacyi Piemonckiej oddano wiele biletów wizytowych, tłumacza w ten sposób, że składano gratulacye z powodu przyszłego związku księżniczki Klotyldy z księciem Napoleonem.

Obiegają tu różne pisemka ulotne, jednak charakter ich dotychczas jeszcze jest dość umiarkowany.

Podanie niektórych dzienników zagranicznych, że toskański rząd zamyśla nadzwyczajny zaciąg rekrutów w liczbie 3000 ludzi, mylne jest. Zapowiedziana jest tylko zwyczajna rekrutacya, a ja mogę, pisze korespondent, z pewnością zaręczyć, że będzie mniejsza, niż w latach poprzednich.

Niemce.

(Etat finansowy na r. 1859.)

Na posiedzeniu pruskiej izby deputowanych dnia 18. b. m. przedłożył minister finansów, Platow, etat finansowy na rok 1859. Tak przychód jak i rozchód obliczono w nim na 131,670.000 talarów, zaczem o 5,469.000 więcej niż roku zeszłego. Na poprawę płacy dla urzędników przeznaczono wydatku nadzwyczajnego 1,830.000 talarów, a dla administracyi marynarki 1.353 000 talarów, któremu to oświadczeniu szczerze przyklaśnięto. Wkońcu przyznał minister otwarcie, że nie teraźniejsza lecz dawniejsza administracya przygotowała ten projekt pożądany, i sprawiła tem prawdziwą przyjemność ministerstwu następnemu, że może projekt rzeczony izbie przedłożyć.

Rosya

(Komitet kolei żelaznej.)

Petersburg, 11. stycznia. Dla rozpoznania planów i projektów prywatnych kolei żelaznych ustanowił Cesarz „komitet żelaznych kolei;“ prezydenta mianuje Cesarz, a do członków komitetu należeć muszą zawsze ministrowie finansów i publicznych budowli. Komitet jest upoważniony, zasięgać rady znawców, zdawać raport komitetowi ministrów albo samemu Cesarzowi a wszystkie sprawy otrzymuje albo od ministra publicznych budowli albo wprost od przedsiębiorców. Prezydentem komitetu mianował Cesarz kanclerza hr. Nesselrode, przy nim zasiadają powyżrzeczeni ministrowie i mianowani członkowie.: jenerał-adjutant hr. Stroganów, rzeczywisty radca państwa baron Mayendorf jeneralny kwatermistrz cesarskiego sztabu jeneralnego, jenerał-adjutant baron Lieven, jenerał-adjutant Todtleben, inżynier jenerał-porucznik Gerstfeld i jenerałowie brygady: Melników, Jesyków i Kerbedz z korpusu inżynierów. Czterej ostatni od dawna już mieli poruczone sprawy kolei żelaznych.

Księstwa Naddunajskie.

(Kandydaci do godności książęcej w Bukareście.)

Dziennik *Bukareszter-Deutsche-Zeitung* ogłasza następujące rozporządzenie krajowej kajmakamii:

„Ponieważ upłynął już dzień 29. grudnia (10. stycznia) to jest termin znany z rozporządzenia, nr. 63 z miesiąca listopada a 13. artykułem konwencyi ustanowiony kiedy zapisani być mają kandydaci do godności książęcej, podaje kajmakamia listę ich imienną do publicznej wiadomości.

1) P. ban E. Balleamo, 2) logotet sprawiedliwości J. Ottetelešzanu, 3) logotet sprawiedliwości J. Slatincanu, 4) wornik Konstanty Kantakosino, 5) logotet oświecenia Karol Krezulesku, 6) wornik Jan Wakaresku, 7) logotet sprawiedliwości K. Bałaczeanu, 8) jaśnie oświecony były książę G. Bibesku, 9) Aga Jan Kantakosino, 10) jaśnie oświecony były książę B. D. Stirbej, 11) Jego książęca Mość ban Konstanty Ghika.

Powyżwymienieni kandydaci posiadają przymioty jakich przy obiorze naczelnika państwa wymagają organiczne ustawy równie jak postanowienia konwencyi. Zaś co do Agi księcia Dimitra Ghiki starającego się także o przyjęcie do listy wyborczej, nie można było uczynić zadość temu życzeniu, gdyż Jego książęca Mość przy wszelkiem usposobieniu nie odpowiada w jednym z niezbędnych warunków to jest: nie może się wykazać z 10letniej wyższej służby krajowej. Funkcye księcia, w prefekturze policyi w Bukareszcie i w dywanie ad hoc w 1857 roku nie mogą być policzone za wyższą służbę państwa.

Jego książęca Mość zatem, może wnieść swą reklamacyę do prezydenta sejmu w ciągu 22 dni. E. Ballianu. J. Manu. Sekretarz państwa K. N. Brailoiu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Medyolan, 20 stycznia. Dla podniesienia wyrobnictwa jedwabnego w Lombardyi nakazał rząd znieść cło przywozowe od surowego jedwabiu, a cło wywozowe od przędziwa.

Paryż, 21. stycznia. Na giełdzie obiegały pogłoski, jakoby hrabia Walewski wydał okolnik w duchu pokoju i t. p.

Rzym, 15. stycznia. Książe Albrecht pruski i lord Stratford de Redcliffe składali Ojcu Świętemu swoje uszanowanie. Książę przedstawiał także kilka osób świty królewskiej.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. stycznia.

Hotel rosyjski: PP. Białobrzyski Stanisław, z Dziedziłowa. — Hr. Dunin Borkowski Alexander, z Winniczek. — Jurski Konstanty, z Polski.

Hotel europejski: Tyczkowski Jan, z Kalnego. — Tyczkowski Ant., z Michałówki. — Dylewski Mar., z Horołowa. — Ziembicki Hen., z Dobrostan.

Hotel angielski: Zucker Zygmund, z Horożnicy. — Janicki Wiktor, z Mościsk.

Do pomieszkania prywatnego: Głowacki Henryk, z Tarnopola.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24. stycznia.

PP. Dwernicki Alexander, adwokat, do Stanisławowa. — Gołębski Wacław, do Sławentyna. — Udrycki Adolf, do Wielkichmostów. — Zamirowski Tomasz, do Beresławicy. — Złocki Wiktor, do Mysłowiec.

Przegląd

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w miesiącu grudniu 1858.

Średni stan barometru był 328.'''029 miary paryskiej przy temperaturze 0.

Najwyższy 332.'''35 dnia 10go zrana.

Najniższy 319.'''83 dnia 27go wieczór.

Średnia temperatura była — 2.°69 R.

Najwyższa + 4.°2 dnia 1go w południe.

Najniższa — 13.°8 dnia 18go zrana.

Średnia wilgoć powietrza wynosiła 90 86 pr. C.

Największa 100.0 dnia 2., 9. i 14. zrana.

Najmniejsza 80.0 dnia 17go wieczorem.

Całkiem pogodnych dni niebyło wcale; mniej pochmurnych 2; bardzo pochmurnych 16; całkiem posępnych 13; mgła była w 10 dniach; mróz w 22 dniach, z tych 17 bez odwilży. Śnieg i deszcz padał w 14, sam śnieg w 10 dniach, wysokość jego wynosiła 60''', a wysokość całego atmosferycznego osadu 8.'''13.

Wiatr dzielił się w następujący sposób: Półn. 9; półn.zach. 7; zach. 24; połud.-zach. 3; połud. 29; połud.-wsch. 13; wsch. 7; półn.-wsch. 1. Siła jego była w ogóle mierna.

Przegląd całej temperatury przedstawia się najwyraźniej z przecięcia 3 codziennych spostrzeżeń na rozmaitych instrumentach meteorologicznych. Podług tego podnosił się średni stan barometru od 1go z 324.'''607 w równej mierze aż do 10go na 332.'''290, osiągnął swoje drugie maximum 331.'''870 po małej chwiejności dnia 18go, spadał potem w dość równej mierze aż do 28go na 319.'''970, a potem podnosił się znowu aż do 31go na 329.'''620. Średnia temperatura zaczęła 1go od + 2.°5, spadała do 8go na 0, osiągnęła już 14go — 8.0, 18go — 10.7, podnosiła do 22go zwolna aż do — 6.0, osiągnęła 23go znowu 0, 27go + 2.0, poczem spadła do 31go aż na — 3.°6. Odpowiednim temperaturze był także mierny w ogóle nacisk pary, który z 2.'''33 na dniu 1. grudnia spadał w dość równej mierze aż do 0.'''62 na dniu 18go, potem podnosił się zwolna do 27go na 2.'''18, a do ostatniego spadał na 1.'''32. Wilgoć powietrza wynosiła w całej pierwszej połowie miesiąca przeszło 90 p. C., spadła 17go na 85.73, i podniosła się z małą chwiejnością dopiero 29go na 90 p. C. i wyżej. Przytem panowały przy mocno pochmurnem i całkiem posępnem niebie w pierwszej połowie miesiąca przy Połud. wietrze mgły, a w drugiej połowie przy Zachod. wietrze padał śnieg, tylko w 4 dniach padał trochę deszcz. Ozonometer podniósł się z najniższego stanu 0.33 w dniu 2. grudnia, na 6.50 dnia 3. grudnia, i chwiał się przez cały miesiąc między 5.00 i 8.17. Siła elektryczna powietrza była w ogóle mierna, podniosła się z najniższego stanu 0.5 dnia 2go z rozmaitą zmianą aż do 20go na 4.9, i utrzymywała się potem między 2 0 i 3.0, gdy tymczasem elektryczność ziemi była przez cały miesiąc prawie niezmienna i bardzo nieznaczna. D. R.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. i 23. stycznia

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	331.98	+ 1.9°	95.4	zachodni sł.	mgła
2. god. po poł.	331.25	+ 2.0°	92 8	„ „	„
10. god. wiecz.	330 54	— 0.7°	89.8	północny „	pochmurno
7. god. zrana	329 07	— 3 2°	100.0	północny sł.	mgła
2. god. po pol.	328 34	— 0 8°	90.3	półn.-zachod. „	„
10 god. wiecz.	327 53	— 1.4°	95 5	północny ci.	„

TEATR.

Dziś opera niem.: **„Nocleg w Granadzie.“**
Jutro na scenie polskiej po raz drugi: **„Poczwarka,“** dramat wiejski w 5 aktach; potem nastąpi druga reduta.

Kurs lwowski.

Dnia 24 stycznia.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal austr.	4	80	4	86
Dukat cesarski	„ „	4	84	4	92
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	34	8	45
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	57	1	61
Talar pruski	„ „	1	51	1	54
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	18	1	21
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	83	40	84	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	78	70	79	70
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	60	81	50

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 24. stycznia.

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . . wal. austr.	—	—
„ przedał „ „ 100 po	84	—
„ dawał „ „ 100	83	50
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kupona od 100 złr.	—	$26\frac{5}{6}$

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 24. stycznia.

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.— Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 81 —. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.— Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 79 50; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — . po 3% za 100 zł. —.- ; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. — —; Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 310 zł.; z r. 1839 za 100 zł. 129.50 zł. z roku 1854 za 100 zł. 111 50. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. — —; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł — —: po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. 93.50; Węgier 79 —; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii —- ; Galicyi — —; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 78 —; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 –.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 938 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 220.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1715; towarzystwa kolei żelaznej państwa 234 50; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 82.50; polud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.–; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.–; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 489.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. 305.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 88.75.; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 85.-; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 97.40; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 88.20. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. południ. niemieck. waluty 88.10. Genua za 100 lirów piemonckich — --. Hamburg za 100 marko banko 78.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 103 60. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 101.60. Marsylia za 100 frank. 41.30. Paryż za 100 fr. 41.40. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 15.00. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich 8.15. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 4.96, dukaty ces. pełnej wagi 4.93, korony 14.20. półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 22. stycznia.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł. . . .	77.—	77 50
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	81.60	81.70
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.-	—.-
Metaliki po 5% za 100 zł.	79.90	80.—
dtto. „ $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.	71.50	72.—
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	310.—	312.—
„ 1839 „ 100 „	129.50	130.50
„ 1854 „ 100 „	111.—	111.50
Renty Como po 42 lir. austr.	15.25	15 50
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	92.–	93.—
Węgier	80 50	81.75
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	78.50	79.50
Galicyi	78.50	79.50
Bukowiny	78.—	78.50
Siedmiogrodu	78.—	78 50
innych krajów koronnych . . .	91 —	92.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	938.—	940.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr . .	216.80	217.—
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	615.—	618.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1706 —	1708
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr. . .	233.50	233 60
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty .	83.–	84.—
Polud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	170.—	171.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	100.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	98.—	99.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	63.—	64.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	490.—	492.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	310.—	312.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	97.50	98.—
	10 „ „ 5% „ 100 „	94.—	95.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł. . .	88.50	88.75
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99 50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	84.75	85.—

Losy.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	97.75	98.—
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	72.50	73.50
Salma 40 „ „	41.50	42.—
Palffiego 40 „ „	38.—	38.50
Clarego 40 „ „	38.—	38.50
St. Genois 40 „ „	36.—	36.50
Windischgrätza 20 „ „	23.—	23.50
Waldsteina 20 „ „	25.—	25.50
Keglevicha 10 „ „	15.—	15.25

Na 3 miesiace.

	pien.	towar.
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	88.–	88.20
Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty	88.—	88.10
Hamburg za 100 marko banko $2\frac{3}{4}$% .	78.—	78.10
Londyn za 100 funtów szterl. 3% . .	103.40	103 50
Paryż, za 100 franków 3%	41.30	41.40

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	4 zł.—95 cen.	4 zł.—96 cen.
Korona	14 „ —12 „	14 „ —14 „
Napoleondor	8 „ —32 „	8 „ —33 „
Rosyjski imperyał . .	8 „ —44 „	8 „ —45 „

KRONIKA.

Czternasta lista składek z wykupna kart uwalniających od powinszowań nowego roku 1859:

Złożyli: Jego Excelencya Agenor hrabia Goluchowski c. k. Namiestnik 10zł. 50c., książę Lichtenstein, c. k. fml. 10zł. 50c, pp. Niemetz-Elbenstein, c. k. jenerał-major 2zł. 10c., Müller, c. k. pułkownik 2zł. 10c., Mohr, c. k. major 2zł. 10c., Staudner, c. k. kapitan 2zł. 10c., Kark, c. k. kapitan 1zł. 55c., Schmidt, c. k. sekretarz Namiestnictwa 2zł. 10c., Kuczkowski, c. k. koncepista Namiestnictwa 1zł. 5c., pp. c. k. oficyały Namiestnictwa: baron Moszyński 1 zł., Podsoński 1zł., Dąbkiewicz 70c., Słoński 1zł. i Desloges 50c., dalej pp. Ansion 40c., N. N. 30c., Janowski 20c., Ringel 50c., N. N. 20c. Dobrzański, c. k. kapitan 1zł. Winnicki 30c., pani Karolina Schubuth 1zł. 5c., Karol Schubuth 1zł. 5c., Schittenhelm 50c., Korytyński 50c., N. N. 50c., Engel 50c., N. N. 35c., Jabłoński 30c., Schreiner 30c., pani Korytyńska 50c., N. N. 35c, Signio 2zł. 35c., pani Oeder 1zł. 5c., pani Baranowska 30c., pani Pomorska 1zł. 50c., Kulczycki 35c., N. N. 15c., pani Bobińska 40c., Paidly 45c., Rosadziński 15c., N. N. 20c., Zabelski 20c., Decykiewicz 1zł. 5c., Gawlikowski 1zł. 65c., Urbański 2zł. 10c., Winkler 40c., N. N. 20c., Gerl 50c., N. N. 37c., Szlegel 1zł. 5c., Hallinger 50c., N. N. 30c., N. N. 50c, Karol Josephu 2zł., Napiórkowski 40c., Michalewicz 40c., N. N. 24c., Ignacy Brzezowski 1zł. 5c., Truchliński 89c., Wolfeil 1zł. 5c., Jakubowicz 40c.. Józefa Wolf 1zł. 5c., 4ty batalion c. k. pułku piechoty hrabi Nugent 5zł. 58c., ze składki w urzędzie landwójtowskim $\frac{4}{4}$ 3zł. 44c., — razem 79zł. 37c., do tego z ostatniej listy 905zł. $64\frac{1}{2}$c., — razem 985zł. $1\frac{1}{2}$c. wal. austr.

Wykaz

dochodów z obrotu c. k. uprzyw. galicyjskiej żelaznej kolei Karola Ludwika.
Przestrzeń obrotu 23 mil.

Miesiąc	Za osoby: Liczba podróżnych	Za osoby: mon. kon. złr.	Za osoby: mon. kon. k	Za towary: cetnary	Za towary: mon. kon. złr.	Za towary: mon. kon. k.	Razem: mon. kon. zlr.	Razem: mon. kon. kr.
Grudzień 1858 roku	16.330	* 21.800	46	**273966	74.074	36	95.875	22
Do tego od 1. sierpnia do 30. listopada 1858 roku	76.645	105.121	12	1,198,825	262.330	36	367.451	48
Razem . .	90.275	126 921	58	1.472.791	336.405	12	463.327	10
Dalej: Dochody z obrotu za czas od dnia 1. stycznia do 31go lipca 1858 roku, które podczas administracyi skarbowej wpłynęły na korzyść kolei Karola Ludwika							438 687	$29\frac{3}{4}$
Zatem ogólny dochód z 1858 roku							902.014	$39\frac{3}{4}$

*) Między temi znajduie się 859 zlr. 53 kr. za transport c. k. wojska.
**) Prócz tego transportowano 14.709 cetnarów rozmaitych skarbowych artykułów bez policzenia należytości.

Wiedeń, 1. stycznia 1859.

Z c. k. uprzyw. galicyjskiej kolei Karola Ludwika.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Surtyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.